

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОМУ СПІЛКУВАННЮ В КОНТЕКСТІ ДІАЛОГУ КУЛЬТУР І ТОЛЕРАНТНОСТІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглянуто технологію діалогу культур як один із найважливіших засобів виховання толерантності студентської молоді у процесі викладання англійської мови.

Ключові слова: діалог культур, міжкультурна комунікація, толерантність, викладання англійської мови.

Abstract

The article deals with the cultural dialogue technique as the most important means of developing students' tolerance in the process of teaching English.

Keywords: cultural dialogue, intercultural communication, tolerance, teaching English.

Вступ

Проблема толерантності є однією із найбільш актуальних у сучасному світі. Утвердження принципів і норм толерантності – необхідна умова взаєморозуміння між людьми, взаємодії, злагоди, згуртування і консолідації суспільства, а отже, важливим стратегічним завданням, що постає перед освітою XXI століття є виховання такої особистості, яка була б здатна будувати свої стосунки з навколишнім світом на основі толерантності, людяності, поваги до особистої гідності кожного, співробітництва, турботи один про одного та довіри.

Результати дослідження

Навчальна дисципліна «Англійська мова», як ніщо інше, забезпечує величезні можливості для всебічного розвитку особистості, формування її гуманістичного світогляду, толерантності, миролюбності. Процес навчання іноземним мовам сьогодні співвідноситься з навчанням іншомовній культурі, що принципово відрізняється як за цілями, так і за змістом. Метою навчання іншомовній культурі є формування людини не стільки як носія знань, скільки як людини культури, розвиток її духовних сил, здібностей, виховання її морально відповідальною і соціально корисною особистістю, а змістом освіти є культура як система духовних і матеріальних цінностей, накопичених суспільством у всіх сферах, від побуту до філософії [1]. Спілкування англійською мовою – це міжкультурна взаємодія. Чи можна досягти взаєморозуміння, якщо ми не знаємо (а іноді і не хочемо знати), що наш співрозмовник відрізняється від нас вже тому, що народився і виріс в іншій країні, в іншій культурі? Дуже важливо донести до вихованця, що чужа культура не гірша і не краща від власної – вона просто інша і потрібно терпимо та з розумінням ставитися до цих відмінностей

Використання технології діалогу культур є одним з найважливіших засобів виховання толерантності. Культура – це діалог, обмін думками і досвідом, усвідомлення цінностей і традицій інших; в ізоляції вона в'яне і гине. Навчання іншомовному спілкуванню в контексті діалогу культур передбачає взаємозалежне вирішення наступних комунікативних, виховних, загальноосвітніх і розвиваючих завдань, а саме: пізнавальний або культурологічний аспект (активізація наявних у досвіді вихованців знань про культуру англійських країн; знайомство з культурою країни, мова якої вивчається шляхом порівняння набутих раніше знань і понять із щойно отриманими, зі знаннями про себе та свою країну, розвиток у молоді умінь представляти власну країну та культуру в умовах іншомовного та міжкультурного спілкування); навчальний аспект (формування і розвиток комунікативної культури вихованців, розвиток культури усних виступів та письмового мовлення англійською мовою; розвиток умінь читати автентичні

тексти лінгвокраїнознавчого змісту з різними навчальними стратегіями; розвиток умінь перекладати і користуватися словником; розвиваючий аспект (розвиток у молодих людей умінь використовувати англійську мову як інструмент спілкування в діалозі культур і цивілізації сучасного світу; розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей вихованців під час відбору, обробки та інтерпретації різних видів культурознавчої інформації; розвиток лінгвокраїнознавчої і мовної кмітливості, творчої уяви, асоціативного і логічного мислення в умовах іншомовного навчального спілкування; розвиток комунікабельності, самостійності, вміння співпрацювати; виховний аспект (формування у вихованців уявлень про діалог культур як свідомо обраної життєвої філософії, що вимагає від його учасників поваги до інших культур, мовної, етнічної та расової терпимості, готовності до вивчення культурної спадщини світу, до духовного збагачення досягненнями інших культур, більш глибоке усвідомлення своєї рідної культури в контексті культури англійськомовних країн; виховання почуття патріотизму, почуття гордості за свою культуру, країну; виховання потреби і здатності до співпраці та взаємодопомоги [2].

Міжкультурна комунікація в контексті діалогу культур може бути реалізована виключно на спадщині власного народу, національної культури. Включаючи в матеріал заняття з англійської мови національний компонент, у вихованців розвиваються уміння представляти свою країну в умовах міжкультурного спілкування. Національно-регіональний компонент в процесі навчання англійській мові і культурі виступає в ролі сполучного елемента, що сприяє проникненню в досліджувану культуру: кожен аспект культури піддається крос-культурному оцінюванню шляхом порівняння або протиставлення.

Діалог культур є прекрасним засобом боротьби проти національної ворожнечі, якщо він не обмежується простим порівнянням фактів рідної та іноземної культури. Справжній діалог культур передбачає дотримання наступних умов: по-перше, необхідно знати чужу культуру. Але «знати» не в значенні примітивно «запам'ятати і вміти відтворити», а бути здатним сприйняти, проаналізувати, оцінити, порівняти з власною, включити до системи власних знань, діяти у відповідності до нових спонук. Якщо вихованець не пройшов усі рівні засвоєння знань, вони навряд чи будуть дієвими, бо немає іншого шляху до оволодіння іншомовною культурою, як через діяльність. Дуже важливо навчити молодь самостійно з'ясувати, інтерпретувати культурні цінності, співвідносити існуючі стереотипи з власним досвідом і робити адекватні висновки, а не пасивно отримувати інформацію від викладача. Принцип навчання в контексті діалогу культур створює умови вивчення культури країн, мова яких вивчається з опорою на світову культуру і переосмислення вітчизняної культури в дзеркалі світової культури, результатом якого є взаєморозуміння [2].

Висновки

Отже, викладання англійської мови в контексті діалогу культур сприяє вихованню «людини культури», що сповідує загальнолюдські цінності та увібрала в себе багатство культурної спадщини свого народу і народів інших країн, що прагне до взаєморозуміння з ними, здатної і готової здійснювати міжособистісне і міжкультурне спілкування, в тому числі засобами англійської мови. Навчання та виховання в контексті культури сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу, підвищенню комунікативно-пізнавальної мотивації, забезпечує можливість одночасного звернення до мови і культури, позитивно впливає на емоційний стан вихованців, сприяє формуванню толерантності учнів до носіїв будь-яких культурних, релігійних, етнічних традицій, вихованню особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Куликова О. А. Воспитание толерантности средствами английского языка / Куликова О. А.; [Електронний ресурс]. – Режим доступу : festival.1september.ru/articles/314869.
2. Сафонова В. В. Развитие культуры восприятия устной речи при обучении иностранному языку: современные методические проблемы и пути их решения / В. В. Сафонова // Иностранные языки в школе : Научно-методический журнал. – М. : «Всерсия», 2011.

№5.–С.2–9.

Столяренко Оксана Василівна – канд.пед. наук, доцент кафедри іноземних мов, Вінницький національний технічний університет, e-mail: oksanny-81@mail.ru

Stoliarenko Oksana V. – Cand. Sc. (Eng.), Assistant Professor of Foreign Languages Department, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.